

Smittevern og foreldresamarbeid

«Hvordan har barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeid vært under koronapandemien?»

Kaja Suniva Kirkefjord

Kandidatnummer: 834

Bacheloroppgave

Emnekode: BHBAC3980

Trondheim, april 2021

Bacheloroppaven er et selvstendig studiearbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Denne oppgaven er skrevet i forbindelse med avslutning på min bachelorutdanning ved Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning. Gjennom mitt arbeid med oppgaven har jeg lært mye om hva som omfattes av en slik oppgave, og den har også fått meg til å reflektere rundt mitt temavalg. Dette har vært en krevende, men lærerik prosess.

Jeg vil benytte denne anledningen til å takke alle menneskene som har vært der og hjulpet meg under denne perioden. En stor takk til veilederne mine Laila Skjei Flormælen og Elsa Fjeldavli for god veiledning, inspirasjon og engasjement rundt temavalget mitt for bacheloren. I tillegg vil jeg rette en stor takk til de informantene som har tatt seg tid til å bli intervjuet. Jeg føler at min bacheloroppgave ikke kunne blitt det samme uten kunnskapen og erfaringene jeg har fått fra dere. Til slutt vil jeg rette en stor takk til heilagjengen min, bestående av familie og venner, som har hatt troen på meg og støttet meg gjennom denne krevende perioden som virkelig har vært en berg-og-dal-bane. Jeg kunne virkelig ikke ha greid dette uten dere.

Så virkelig, tusen takk alle sammen!

Trondheim, april 2021

Kaja Suniva Kirkefjord

Innholdsfortegnelse

Forord	2
1 Innledning	4
1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling.....	4
1.1 Oppgavens oppbygging.....	5
1.2 Begrepsavklaring.....	5
2 Faktadel: helse, sykdom og koronavirus	6
3 Teori	7
3.1 Innledning.....	7
3.2 Barnehagen og dens arbeid.....	7
3.3 Foreldresamarbeid.....	10
3.3.1 Bærebjelkene i et samarbeid.....	11
3.3.2 Samarbeidet i barnehagen.....	12
4 Metode	13
4.1 Valg av metode.....	14
4.2 Planlegging av datainnsamling.....	14
4.3 Utvalg av informanter og adgang til felten.....	15
4.4 Beskrivelse av gjennomføring.....	15
4.5 Analysearbeid.....	16
4.6 Metodekritikk.....	17
4.7 Etske retningslinjer.....	19
5 Presentasjon av funn og drøfting	20
5.1 Barnehagens arbeid med smittevern.....	20
5.1.1 Tiltaksplan og en ny arbeidsmåte.....	20
5.1.2 Barnehagens fokus på renhold og smitteforhindring.....	22
5.1.3 Kommunikasjonsendring mellom avdelingene.....	23
5.2 Samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene.....	24
5.2.1 Opprettholde et godt foreldresamarbeid under koronapandemien.....	24
5.2.2 Foreldrenes følelse av å bli møtt under denne perioden.....	27
5.2.3 Kommunikasjonsverktøyet mellom barnehagene og foreldrene.....	28
6 Avslutning	29
7 Referanseliste	32
8 Vedlegg	35
8.1 Informasjons- og samtykkeskjema.....	35
8.2 Intervjuguide.....	37

1 Innledning

1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling

Før jeg startet på denne utdanningen, hadde jeg ingen relevante erfaringer til hva det innebar å være barnehagelærer eller hva som krevdes. Jeg hadde derfor heller ikke tenkt over hvorfor foreldresamarbeid var viktig i det arbeidet barnehagen gjør for barna. Men etter 3 års studie ved Dronning Mauds Minne Høgskole, har jeg fått ny kunnskap og dannet nye erfaringer på mange ulike områder både gjennom undervisning, lesing av pensum og i alle praksisperioder. Interessen for temaet har blitt forsterket med de erfaringer jeg har dannet meg gjennom praksisperioden, og dette har gitt meg større forståelse for hvor viktig foreldresamarbeidet er både for barnehagen, foreldre og ikke minst for barnet.

Personlig synes jeg at foreldresamarbeid er et interessant og spennende tema. «Foreldrene er barnehagens viktigste ressurs i arbeidet med å skape et inkluderende miljø i barnehagen (Glaser, 2013, s. 11)». Samarbeidet kan ses på som et samspill mellom to parter, foreldrene og barnehage, og er bygd på gjensidig tillit og forståelse hvor partene arbeider mot et felles mål; å gi barnet trivsel, trygghet, læring og utvikling til barnets beste. Dette er i samsvar med hva barnehageloven (2021, §1). Noen ganger kan dette samarbeidet være krevende, men da er det viktig at dette arbeidet fungerer. For at dette samarbeidet skal fungere på best mulig måte, er det viktig at «barnehagepersonalet har utviklet holdninger, respekt og forståelse for at foreldre er forskjellige, og at de kan se dem som ressurspersoner for sine barn. Med en slik grunnholdning vil det også være lettere å håndtere vanskelige samtaler senere (Glaser, 2018, s. 17)». Bakgrunnen til at foreldregruppen er forskjellig, er fordi den er preget av et mangfold hvor hver enkelt forelder har ulike krav og forventninger til barnehagens arbeid.

Ifølge rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017) skal barnehagen legge til rette for foreldresamarbeidet og ha en god dialog med foreldrene, samtidig som barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og foreldre med foreldrene, jf. barnehageloven §1 og §4. På individnivå skal barnehagen arbeide for å legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring (s. 22).

Mitt temavalg kom tidlig, og var preget av hva samfunnet gikk gjennom da koronapandemien brøt ut og da spesielt i tiden etter nedstengingen den 12.mars 2020. Pandemien førte til at regjeringen måtte lage mange retningslinjer og sette i verk ulike tiltak for å forhindre smitte av viruset. Koronaviruset medførte at hverdagen min ble endret, og ble satt på prøve i form av begrensninger og tiltak, som eksempelvis hjemmeundervisning, munnbindpåbud, minimalt med sosial og fysisk kontakt m.m. Koronaviruset fikk også en innvirkning på min praksisperiode. Den ene perioden ble forkortet, samt at den andre perioden fikk jeg erfare hvordan det var å være barnehagelærer i «koronabarnehagen». Siden temavalget mitt er såpass stort, brukte jeg litt tid på å lande på en endelig problemstilling. Etter noen endringer ble den:

«Hvordan har barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeid vært under koronapandemien?»

1.1 Oppgavens oppbygging

Innledningsvis har jeg presentert min begrunnelse for tema og problemstilling. Videre kommer et teorikapittel med både teori og forskning som er relevant til min problemstilling. I metodekapitlet skal jeg redegjøre for mitt valg av metode og min arbeidsmåte for å besvare oppgaven på best mulig måte. I presentasjon av funn og data vil jeg analysere og tolke mine funn på bakgrunn av teorien jeg har presentert tidligere. Som avslutning på oppgaven skal jeg oppsummere arbeidet og hva jeg har funnet ut gjennom oppgaven.

1.2 Begrepsavklaring

Her kommer en avklaring av to vesentlige begreper som er knyttet til oppgaven:

Jeg har brukt ordet *foreldresamarbeid* i min problemstilling. Dette begrepet blir sett på som et samarbeid mellom barnehagen og barnas foresatte, hvor de samarbeider mot et felles mål; til barns beste. Dette er noe som både rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22) vektlegger at barnehagen skal sikre, og dette samarbeidet blir også fastslått i barnehageloven (2021, §1). «Foresatte» er et fellesbegrep som definerer hvem som har hovedansvaret for barnet. Biologisk sett er det foreldre («mamma og pappa») som har hovedansvaret for barnet, men ansvaret kan av ulike årsaker være delegert eller på annen måte gitt andre som da kan omtales som barnets foresatte (Barne- og familiedepartementet, 2019). Jeg henviser videre til hva rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) vektlegger i setningen «Betegnelsene

«hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte (s. 22)». Jeg vil senere i oppgaven bruke «foreldre» som et fellesbegrep for foresatte og foreldre.

Jeg har i tillegg brukt ordet *koronapandemien* i problemstillingen min, som henviser til hvordan koronaviruset som brøt ut våren 2020 endret hele samfunnet i Norge. Dette viruset ble etter hvert sett på som et verdensomspennende utbrudd (pandemi) av et svært smittomt virus som forårsaker sykdommen Covid-19. Utbruddet hadde store konsekvenser knyttet til både helsen og hverdagen til innbyggerne, samt for næringslivet, arbeidsplassene og økonomien generelt både for bedrifter og arbeidstakerne (Tjernshaugen et al., 2020).

2 Faktadel: helse, sykdom og koronavirus

For å forstå bakgrunnen for tiltakene som ble iverksatt og konsekvensene av disse på barnehagen og foreldresamarbeidet spesielt, er det viktig å ha litt fakta om helse, sykdom og koronaviruset. Det finnes mange definisjoner på begrepet *helse*. «Verdens helseorganisasjon (WHO, 1946) har definert helse som «... fullstendig legemlig, psykisk og sosialt velvære, og ikke bare fravær av sykdom og skrøpelighet» (Lundheim, 2020, s. 11)». Definisjonen tar med andre ord for seg både det fysiske og det psykiske. Det kan være lettere å vurdere og se det fysiske enn det psykiske, men disse to til sammen er med på å beskrive hvordan et menneske har det og bakgrunn for hvilke signaler eksempler et barn sender ut til omverden. Sykdom er en del av menneskets helse. Jeg vil sammenligne begrepet sykdom med en stor paraply siden det er en «fellesbetegnelse på tilstander som kjennetegnes ved forstyrrelser i kroppens normale organiske eller mentale funksjoner og forandre dem på en skadelig måte (Roald, 2019)». Derfor kan man se på sykdom som en «mekanisme» som bryter ned kroppens immunforsvar, men gjør immunforsvaret sterkere etterpå. Noen sykdommer som kan være smittsomme, og handler om organismer som kan lett overføres fra omgivelsene rundt oss til kroppen vår eller fra person til person. Denne fremgangsmåten kan kalles for en smittekjede, som er mulig å bryte dersom man holder seg unna smittekilden (Lundheim, 2020, s. 88-91). Et eksempel på et smittomt virus er koronaviruset.

Koronaviruset er et virus som kan infisere oss mennesker gjennom tre ulike smittemåter. Den første er via dråpesmitte gjennom typisk hosting. Den andre er via luftsmitte, hvor viruspartikler blir hengende i luften og inhaleres. Den tredje er kontaktsmitte, hvor viruset overføres gjennom fysisk kontakt enten direkte (person til person) eller indirekte (person til

person via for eksempel dørhåndtak). I mars 2020, erklærte verdens helseorganisasjon (WHO) dette viruset som en pandemi, på grunn av viruset sin utbredelse, smittefremgangsmåte og sin betydelig økende og smittende opp-blomstring i mange land. Det ble satt i verk ulike tiltak for å forhindre smitte og ulike retningslinjer man måtte følge. Likevel økte pandemien og vi fikk flere mutasjoner av det opprinnelige viruset. Dette medførte at det ble iverksatt flere tiltak som var strengere (Tjernshaugen et al., 2020).

De strenge tiltakene og retningslinjene førte til vesentlige endringer i hvordan samfunnet rundt oss opererer. Samfunnet og «livet rundt oss» har en stor betydning for hvordan vi mennesker lever livene våre. Dette handler blant annet om at man er grupper som har relasjon til hverandre gjennom eksempelvis sosiale, kulturelle og økonomiske forhold (Larsen & Slåtten, 2019, s. 20). Den norske regjeringen var tidlig ute med å innføre omfattende tiltak for å begrense smittespredningen og iverksette testing av befolkningen så fort en vaksine var sertifisert. Et tiltak var at alle barnehager, skoler og andre utdanningsinstitusjoner ble stengt, det ble forbud mot arrangementer, samt at det generelt ble begrensninger på menneskes sosiale og fysiske kontakt (Tjernshaugen et al., 2020). Dette fikk naturlig nok konsekvenser for det viktige foreldresamarbeidet i barnehagen.

3 Teori

3.1 Innledning

I denne delen skal jeg presentere de ulike teoriene og begrepene som er aktuelle for å besvare problemstillingen min. Jeg vil se på viktigheten med barnehagen, og hvordan det pedagogiske arbeidet er med på å utvikle barna. En del av dette arbeidet er samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. Her vil jeg trekke inn teori om hvor viktig et slikt samarbeid er og hvilke bærebjelker som inngår i et godt foreldresamarbeid. Det som blir nevnt av teorier og begreper i denne delen, vil jeg bruke i kapitlet *Presentasjon av data og funn*, for å se sammenheng mellom teorien og svarene fra informantene.

3.2 Barnehagen og dens arbeid

Tiltakene som ble satt i verk fra regjeringen knyttet til smitte medført naturlig nok endring for barnehagens arbeid, rutiner, mulighetsrommet for barna med mere. Et av disse smittevernstiltakene var regjeringens trafikklysmoell. Denne modellen er en nivåinndeling

av hva barnehagen må forholde seg til, og er delt inn tre nivåer; grønn, gul og rødt. Utdanningsdirektoratet (2021) kom med en forbedret utgave av «Veileder om smittevern for barnehagen» som gir ulike råd og føringer for hvordan barnehagen skal arbeide med smittevern, samt hvordan den skal drifte under koronapandemien. I denne veilederen blir trafikklysmodellen forklart, og hva som er forskjellen på de ulike nivåene.

For barnehager gjøres dette ved å nivåinndelegge tiltakene i en trafikklysmodell med grønt, gult og rødt nivå. Tiltakene varierer fra tilnærmet normal organisering av barnehagehverdag og lek (grønt nivå), til mer omfattende tiltak med små, faste grupper av barn og ansatte (rødt nivå). Forskjellene på de tre nivåene gjelder særlig tiltakene for å redusere kontakt mellom personer (Utdanningsdirektoratet, 2021).

I avsnittet nevnes det «små, faste grupper av barn og ansatte», også kjent som begrepet kohorter og handler om «å synliggjøre at formålet med organiseringen er å begrense smitte (Utdanningsdirektoratet, 2021)». Å ha slike grupper i en barnehage gjør det lettere for smittesporing og begrenning av smitte, men blir tatt i bruk på kun gult og rødt nivå. Når man er i en slik gruppe, bør man blande seg minst mulig med andre kohorter eller på tvers av barnehagen.

Barnehagen blir sett på som et viktig ledd i samfunnet og har et stort ansvar når det kommer til hvordan de kan bidra i barnets utvikling til å bli kompetente og selvstendige individer. I forhold til dette ansvaret, må barnehagen blant annet forholde seg til de sentrale styringsdokumentene som rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) og barnehageloven (2021). Disse gir barnehagen føringer for hvordan den skal arbeide for å utvikle barnas allsidige kompetanse, utvikling og hvilke mål som er satt for barnehagen. Der hovedmålet for personalet er hva barna skal sitte igjen med etter tiden sin i barnehagen og hva de har lært. Barnehagen er en viktig del i barnas liv fordi

Den dagen barn starter i barnehagen, tar de også steget inn i et stort barnefelleskap. De er ikke bare del av en familie, men utvider sin livsverden i møte med barnehagen. Barnehagen representerer en ny kulturell verden med mange mennesker, med et nett av relasjoner og møter. I dette fellesskapet vil barn danse, leke, krangle, lære, få trøst og omsorg og utforske verden med seg selv og andre (Nordstrømme, 2010b, s. 15. I Østrem, 2018, s. 24)

Utifra sitatet kan man se at barnehagen skal være en plass der barna også får lært å være sosiale med andre mennesker, og samtidig gi en gylden mulighet til å danne vennskap, og utvikle språket og kommunikasjonsevnen sin i samspillet. Dette er noe som gjenspeiles i hva rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) vektlegger at barna sitter igjen med etter aktivitetene, og hva som er personalet sin oppgave gjennom de ulike aktivitetene som arrangeres i barnehagen (s. 29-37). For å etterleve de kravene og nå målene som stilles, er barnehagen nødt til å ha utarbeidet en pedagogisk plan som vil være under kontinuerlig utvikling og endring. Dette medfører at «Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer (Gotvassli, 2017)», og slik at arbeidet til enhver tid er i samsvar med de målene og kravene som settes av styringsdokumentene. I en slik organisasjon blir individets deltakelse, engasjement og kollektive læringsprosesser vektlagt høyt, hvor fokuset er at man kan lære og utvikle seg i samspill med andre mennesker (Gotvassli, 2013a, I. Gotvassli, 2019, s. 94).

Det pedagogiske arbeidet som gjøres i barnehagen skal være «tilpasset det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 26)». Dette fører til at barnehagepersonalet må arbeide for å sikre barnas allsidige utvikling gjennom at man danner et miljø hvor man kan delta i aktiviteter sammen med andre mennesker. Dette gir en mulighet hvor man kan bidra til å lære av hverandre og dele den gleden barna finner i den aktiviteten. Ved å være en del av personalet, er det viktig å være klar over barnehagens ansvarsområder og oppgaver.

Barnehagen har mange og varierte oppgaver, som velferdsordning, som pedagogisk virksomhet og som møtested. Den er både et sted å være og et sted å lære, og den er et sted for lek, livsutfoldelse og demokratisk deltakelse (Østrem, 2018, omslagstekst)

I barnehagen får barna muligheten til å utvikle seg til å bli kompetente og selvstendige individer, og i denne utviklingen er det viktig å ha et godt team i barnehagepersonalet som kan følge, utvikle og utfordre barna gjennom deres tid i barnehagen. Dette er noe som rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) vektlegger gjennom at «barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser (s. 13)». Dette

er noen av de kjennetegnene barnehagen har som samfunnsinstitusjon, samtidig som barnehagen er et fellesskap og et møtested eller en plattform for store og små.

Dagens barnehage er representert av et mangfold på grunn av de ulike bakgrunnene og historiene barna har med seg i bagasjen når de starter i barnehagen. Dette er noe som rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) vektlegger at det er viktig å ta hensyn til gjennom «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på (s. 11-12)». Dette er også i samsvar med hva rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) skriver videre under avsnittet *likestilling og likeverd* (s.12). Som et felles møtested, gir barnehagen også rom for at foreldrene skal bli kjent med hverandre, danne relasjoner gjennom «foreldreskapsrelevante samtaler ikke bare med personalet, men også andre foreldre (Andenæs, 2012, s. 12. I. Østrem, 2018, s. 25-26)». Et viktig område i barnehagens pedagogiske arbeid er foreldresamarbeid.

3.3 Foreldresamarbeid

Begrepet foreldresamarbeid er satt sammen av to deler; foreldre og samarbeid. Dette samarbeidet anses som en spesielt viktig del for barnehagen, siden foreldrene har, og skal ha, en stor innflytelse på hva som skjer i barnehagen mens barnet deres er der. Skal barnehagen etterleve dette, er den avhengig å ha kjennskap til foreldrene og deres synspunkter. Målsettingen medfører at begge partene er avhengig av at dette samarbeidet fungerer, samt etablere en god kommunikasjon mellom seg. Foreldre som ikke er opptatt av «hva som skjer» eller ikke er lyttende til barnehagen, gjør det umulig å få til et godt samarbeid som igjen er kritisk for å nå målene for barnet. Det samme gjelder fra barnehagens ståsted. «Foreldrene er barnehagens viktigste ressurs i arbeidet med å skape et inkluderende miljø i barnehagen. Derfor vil personalets arbeide med egne holdninger til foreldre utgjøre selve grunnlaget for alt samarbeid (Glaser, 2018, s. 13)». Videre skriver Glaser at samarbeid i barnehagen handler om å utveksle informasjon om et individ, samtidig som man snakker om hvilke forventninger man har til hverandre, og hvilke fagområder og verdisyn barnehagen og foreldre har. For å lykkes er det viktig at samarbeidet hviler på en gjensidig tillit fra begge parter, men også en felles ansvarsfølelse for beslutninger og utvikling (s. 67).

Rammeplanen pålegger at «Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. (...). Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god

dialog med foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22)». Videre presiserer den at personalet skal arbeide for å ivareta barnets behov sammen med foreldrene og sikre at foreldrene får medvirke på de ulike bestemmelsene som skal tas. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå, med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom forelderådet og samarbeidsutvalget (s. 22)». Dette handler om hvordan observasjoner og vurderinger kan være med å legge grunnlaget for at foreldre skal få muligheten til å medvirke i de valgene som skal tas i forhold til danning av enkeltbarnets erfaring, trivsel og helse, og barnets utvikling og læring. For at et godt samarbeid skal fungere, er det viktig at man har «utveksling av informasjon om barnet, om forventninger til hverandre, om hva barnehagen er, hvilke fagområder barnehagen skal arbeide med, verdisynet til barnehagen, hva samarbeid kan være etc. Skal informasjonen kunne flyte godt, er det avgjørende at begge parter opplever tillit (Glaser, 2013, s. 71)». Dette er som sagt en avgjørende nøkkel i et samarbeid.

3.3.1 Bærebjelkene i et samarbeid

En av disse bjelkene er tillit, og handler om at mennesker stoler på hverandre. For barnas foreldre er det viktig å kjenne på en gjensidig tillit mellom dem og fagpersonen i barnehagen, slik at det er lett og føles ukomplisert å ta opp eventuelle vanskelige hendelser eller saker gjennom en samtale. Likevel kan ikke «en person kreve tillit, det er noe hun/han får ved å gjøre seg fortjent til det (Skjervheim, 1996)» (Glaser, 2018, s. 129). Dette må ligge i beinmargen i alle situasjonene hvor man samhandler med andre mennesker. Hvis den ene parten opplever at tilliten blir brutt, vil dette få konsekvenser for relasjonen mellom partene og gå utover barnet (Glaser, 2013, s. 118-119). En annen viktig faktor for tillitt er åpenhet. Åpenhet mellom barnehagen og foreldre gjør det lettere å snakke sammen om barnets situasjon. Det er viktig å ha med seg at alle er forskjellige og derfor er det ulike måter å bygge opp tillit med hverandre. Tillitt kan i noen tilfeller være svært vanskelig å etablere. Som et eksempel kan det være at noen har blitt skuffet i tidligere relasjoner slik at det vil ta tid. Tillitt blir sett på som «limet i en samarbeidsrelasjon, og fremmer dialog (Kristiansen, 2004). Parter som har tillit til hverandre, vil forholde seg til hverandre med velvilje og fleksibilitet» (Glaser, 2018, s. 129).

Den andre av disse bjelkene er kommunikasjon, og er noe som er naturlig. Hilde Eide og Tom Eide (2017) skriver i sin bok at «Vi har alle en medfødt evne til å kommunisere. Begrepet kommunikasjon betyr å gjøre noe felles, delaktiggjøre en annen i, ha forbindelse med (s. 16-17)». I dette legger de hvordan vi mennesker snakker med hverandre i hverdags situasjoner,

enten ansikt til ansikt, kroppsspråk, gjennom sosiale nettverk eller i samsvar i grupper. Dette gjør at vi kan relatere oss selv til hverandres situasjon, samt formidle ulike følelser eller tanker. Evnen til god kommunikasjon fører til at man kan bli kjent med andre mennesker, og legge grunnlaget for å danne tillit og et godt samspill mellom to parter. Barnehagen er en viktig arena for mange, og derfor blir fagområdet *kommunikasjon, språk og tekst* sett på som et satsningsområde for de fleste barnehager (Glaser, 2018, s. 112). Dette er noe rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) også vektlegger gjennom at «foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (s. 22)». Som for tillitt og åpenhet så vil det være viktig å tenke på at det vil være ulikheter hvordan kommunikasjon bør være og hvordan den blir oppfattet mellom partene.

3.3.2 Samarbeidet i barnehagen

«Et godt foreldresamarbeid forutsetter at barnehagepersonalet har utviklet holdninger, respekt og forståelse for at foreldre er forskjellige (Glaser, 2018, s. 17)». Gjennom å inkludere hverandre, klarer man å danne en forståelse og samarbeide slik at man kan «styrke barnets trivsel, utvikling og læring (Glaser, 2018, s. 11)». Den informasjonen barnehagen får fra barnets foreldre kan brukes for hvordan man kan følge opp og hjelpe barnet under sin utvikling. Den andre veien så kan foreldre basert på informasjon fra barnehagen følge opp og/eller tilpasse aktiviteter i hjemmet. For å etablere åpenhet, gjensidig tillit og god kommunikasjon så bør det være en daglig, gjerne uformell, kontakt mellom barnehagen og foreldre.

«Den daglige kontakten og uformell småprat om barnet og det som foregår i barnehagen, er en viktig base for foreldresamarbeidet» (Utdanningsdirektoratet, 2018). Disse samtalene er en gylden mulighet for personalet til å knytte bånd til barnets foreldre. I denne toveis kommunikasjonen er det viktig at «begge partene lytter oppmerksomt til hva den andre sier, og viser respekt og forståelse for den andres» synspunkter og meninger (Bø, 2011, s. 107). Dette medfører at partene opplever å bli sett, hørt, respektert og forstått. I tillegg fører dette til at man lettere kan samarbeide sammen mot et felles mål eller å løse et problem. Den daglige kontakten kan deles inn i to grupper; den formelle- og uformelle samarbeidet Glaser (2018). Det formelle samarbeidet omfatter alt i fra planlagte møter, foreldresamtaler eller dugnader, mens det uformelle samarbeidet omfatter ikke-planlagte møter som oppstår i for eksempel hente- og bringesituasjoner (s. 78). Den siste delen av dette samarbeidet kan være en viktig del for mange foreldre, siden den bekrefter overfor foreldrene at barnet er «sett». Samtidig

som det gir et innblikk i hva barnet har holdt på med som de kan bygge videre på, samt hvis det er ting som har skjedd hvor eksempelvis barnet har opplevd en vanskelig situasjon som de kan følge opp hjemme.

Å ha en felles møteplass mellom personalet og foreldrene i barnehagen, gir det muligheter for å utvikle et godt samarbeid bygd på tillit og kommunikasjon mellom partene. Det er vedtatt at barnehagen, i samarbeid og forståelse med hjemmet, skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (Barnehageloven, 2021, §1). I denne paragrafen kommer det frem at barnehagen har en forpliktelse og et ansvar når det kommer til hvordan man kan arbeide sammen med foreldrene om hva som er til barnets beste. Dette er med på å underbygge hvor viktig foreldresamarbeid er for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Glaser (2018) skriver at «å samarbeide tett med foreldrene er noe av det viktigste man gjør som pedagog (s. 18)». Dette handler egentlig om at foreldrenes tillit og trivsel henger sammen med resultatet av barnas utvikling.

Når man har et tett samarbeid og en god kommunikasjon mellom barnehagen og foreldrene, vil kvaliteten på det arbeidet bli mye bedre enn hvis både samarbeidet og kommunikasjonen er dårlig. For «en gjensidig og varm kommunikasjon mellom foreldre og personale har en positiv effekt på barnets trivsel og fungering i barnehagen (Glaser, 2018, s. 70)». Som foreldre har man et behov for å få informasjon om både barnehagens arbeid og om hvordan barnet sitt har det i barnehagen, slik at man kan utvikle en større sikkerhet og trygghet til barnehagen. For å få dette til, er det viktig at barnehagepersonalet møter foreldrene med åpenhet og viser dem interessen for samarbeid (Bø, 2011, s. 107). Gjennom hva Glaser og Bø sier ovenfor, kan man se viktigheten av et godt samarbeid mellom barnehagen og foreldrene er preget av tillit og en god dialog. I denne toveis kommunikasjonen er det viktig at «begge partene lytter oppmerksomt til hva den andre sier, og viser respekt og forståelse for den andres anliggende (Bø, 2011, s. 107)». Dette medfører at partene opplever at de kan dele sine synspunkter og meninger gjennom å bli sett, hørt, respektert og forstått. I tillegg fører dette til at man kan samarbeide sammen mot et felles mål eller å løse et problem.

4 Metode

Gjennom dette kapitlet skal jeg gjøre rede for hvilken metode jeg har valgt å bruke for min innsamlingsstrategi. Metoden legger grunnlaget for å svare best mulig på problemstillingen

min. Videre vil jeg presenterer mitt utvalg av informanter og min adgang til felt, og beskrive hvordan gjennomføringen gikk. Til slutt vil jeg skrive kort om analysen og kritikken til metoden min og de etiske retningslinjene knyttet til min bacheloroppgave.

4.1 Valg av metode

Johannessen, Tuft & Christoffersen (2016) skriver i boken *Introduksjon til samfunnsvitenskapelige metode* at det «å bruke en metode, betyr å følge en bestemt vei mot et mål (s. 25)». I dette legger han at når man skal velge en metode, bør man ha et spørsmål i bakhode; hvilken metode kommer til å besvare problemstillingen min? Dette spørsmålet hjelper en å velge metode for å belyse problemstillingen. Det finnes flere ulike metoder man kan ta i bruk, men de mest vanligste er kvalitative eller kvantitative metoder. Disse skiller seg fra hverandre gjennom måten dataene bearbeides og analyseres. Den kvalitative metoden tar utgangspunkt i færre observasjoner/enheter og går mer i dybden mens den kvantitative metoden tar utgangspunkt i mengde data/tall og utvikler analyser basert på statistiske prosedyrer (Johannessen et al., 2016, s. 27-28).

Jeg valgte å bruke den kvalitative metoden hvor jeg intervjuer og diskuterer med den pedagogiske lederen i barnehagen og et utvalg av barnas foreldre hvordan de har forholdt seg til koronapandemien, og hvordan samarbeidet mellom disse har blitt preget av pandemien. Ved å snakke med både pedagogisk leder som representant for barnehagen og foreldre om samme sak, så får jeg to vinkler eller ståsted inn mot problemstillingen min. For å besvare problemstillingen min best mulig, har jeg valgt å bruke intervju som min innsamlingsmetode. Intervju gir meg muligheten til å stille utfyllende spørsmål og ha en dialog med intervjuobjektene.

4.2 Planlegging av datainnsamling

Dalen (2011) skriver at «intervju betyr egentlig «utveksling av synspunkter» mellom to personer som snakker sammen om et felles tema (Kvale & Brinkmann, 2009. I. Dalen, 2011, s. 13)». Gjennom dette får man nyttig informasjon direkte fra kilden om deres meninger og synspunkter om den aktuelle saken forskeren spør om. Videre skriver Dalen (2011) at «det kvalitative intervjuet er spesielt godt egnet for å få innsikt i informantenes egne erfaringer, tanker og følelser (s.13)»

En intervjuguide «kan være en grov skisse av hvilke emner som skal dekkes, eller den kan være et detaljert oppsett med nøyaktige spørsmålsformuleringer (Dalen, 2011, s. 71)». Jeg utarbeidet to intervjuguider, en til den pedagogiske lederen og en til barnas foreldre.

Bakgrunnen for dette var at spørsmålene var forskjellige med tanke på at disse personene sitter med ulik både informasjon og erfaring knyttet til deres opplevelse av foreldresamarbeid under koronapandemien. Intervjuguiden ble omarbeidet flere ganger, før den ble bearbeidet sammen med veilederne mine. Intervjuguiden er delt i to; en del hvor jeg gir informantene informasjon om meg og bakgrunnen for intervjuene, og en del hvor jeg stiller informantene spørsmål om hvordan begge partene opplever barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeidet. Disse spørsmålene ble under intervjuet fulgt opp med noen underspørsmål.

4.3 Utvalg av informanter og adgang til felten

Når man skal samle inn informasjon, må man tenke på hvem som kan være best egnet til å belyse problemstillingen man har definert og da må man tenke på «utvalgsstørrelse (hvor mange informanter/respondenter som skal delta), utvalgsstrategi (hvilke prinsipper som skal ligge til grunn for utvelgelsesprosessen) og rekruttering (hvordan vi skal rekruttere informantene) (Johannessen et al., 2016, s. 29)». Utvalget mitt av informanter består av de menneskene som arbeider med og har mest kontakt innenfor foreldresamarbeidet, og det er barnehagens pedagogiske ledere og barnas foreldre. Disse personene har ulike erfaringer og følelser med hvordan barnehagen har arbeidet med smittevern og opprettholdt foreldresamarbeidet under koronapandemien. Jeg hadde planer om å bruke både pedagogiske leder og foreldre fra tidligere praksisbarnehager, men etter å ha fått liten respons søkte jeg etter andre informanter. Jeg brukte nettverket fra praksisperiodene for å finne de jeg ønsket å intervju. Jeg kontaktet informantene om intervju via mail og etter positiv tilbakemelding ble dato og tidspunkt avtalt. På grunn av korona ønsket begge parter i størst mulig grad å bruke digitale plattformer som verktøy istedenfor fysiske møter i barnehagen.

4.4 Beskrivelse av gjennomføring

Et intervju er en samtale mellom to parter om et tema som interesserer og omfatter begge. Informantene må føle seg trygge til å kunne snakke om sine egne følelser og opplevelser (Bergsland & Jæger, 2014, s. 72). Angående mine intervju, så var utgangspunktet å gjennomføre disse tidlig i bachelorprosessen og i barnehagen som skulle representere en felles

arena. Dagens koronasituasjon satte en liten demper på dette, og medførte at fire av de fem intervjuene jeg gjennomførte ble via digitale plattformer som eksempelvis zoom og telefon. I to av intervjuene satt jeg hjemme, mens informantene satt på sin arbeidsplass. En av informantene hadde ikke tid til å gjennomføre intervjuet, men valgte å svare på e-post og var tilgjengelig hvis jeg skulle trenger mer informasjon. Dette var for å ivareta de smittevernreglene til barnehagen, som man kan se i veilederen fra Utdanningsdirektoratet (2021). Ett av intervjuene fikk jeg til å gjennomføre i barnehagen med en av informantene.

Før gjennomføring av intervjuene, lagde jeg en intervjuguide. En slik guide inneholder ulike spørsmål eller emner som man har lyst til å finne mer ut om, og hvilken rekkefølge de skal ha (Bergsland & Jæger, 2014, s. 71). Intervjuguiden min beskrev bakgrunn og inneholder ulike spørsmål som jeg synes var relevant til problemstillingen min. Selv om jeg hadde skrevet ned spørsmålene, prøvde jeg å ikke være opptatt å være avhengig av dem under intervjuet, men heller sørge for å få til en fin samtale mellom meg og informantene. Jeg valgte derfor å sende ute intervjuguiden til informantene mine på forhånd. På denne måten får de kjennskap til mitt valg av tema og at de kunne forberede seg til intervjuet.

Under intervjuene følte jeg at samtalen fløt bra, men kanskje best under intervjuet i barnehagen siden jeg følte at både jeg og informantene var litt mer avslappet enn på de intervjuene som ble gjennomført over zoom eller på telefon. Likevel så var det viktigste for meg at alle informantene virket trygge og avslappet under intervjuet, slik at de kunne snakke mer fritt. Jeg valgte å notere for hånd underveis i alle samtaler med informantene mine. I tillegg ønsket jeg ikke å ha en sekretær som skulle sitte og notere for meg på grunn av to grunner; jeg vil helst ha kontroll selv i notatene mine og måten de ble skrevet på, men også på grunn av dagens koronasituasjon. Personlig syntes jeg det gikk bra under intervjuene, selv om jeg brukte tid på notering i stikkordsform utifra hva informantene sa. Dette hadde informantene forståelse for, selv om det førte til at den fine og gode samtalen mellom meg, som forsker, og informantene stoppet litt opp innimellom. Jeg vil komme tilbake til dette i kritikkdelen om min valgte metode i metodekapittelet.

4.5 Analysearbeid

Etter gjennomføring av hvert intervju, skrev jeg ned at hva informantene sa så detaljert som mulig, mens det fortsatt var i minne. Når alle intervjuene var gjennomført, benyttet jeg meg

av en temasentrert analyse for å systematisere det innsamlet datamaterialet. En temasentret analyse handler om å «sammenligne data fra alle deltakere slik at vi kan utvikle en dypere forståelse av hvert enkelt tema (Thagaard, 2018, s. 171)». Når nedskrivningen av datamaterialet var ferdig, begynte jeg å kode datamaterialet og trekke ut det som var relevant. Når man skal kode datamaterialet sitt, handler det om å dele opp teksten i mindre biter og danne ulike kodetemaer. Gjennom denne måten blir det enklere og mer oversiktlig å gå tilbake i datamaterialet, samt sammenligne de ulike delene med hverandre (Thagaard, 2018, s. 153-154). Disse kodetemaene var relevant til hva informantene snakket om, og hva oppgaven spør etter. De kategoriene jeg valgte som å bruke som kodetemaer var barnehagens arbeide med smittevern, utfordringer og fordeler knyttet til koronapandemien, foreldresamarbeid mellom barnehage og barnas foreldre. Jeg vil trekke inn hvordan barnehagen og foreldrene har kommunisert seg imellom og hvordan foreldrene har blitt møtt av barnehagen under pandemien. I neste kapittel om *presentasjon av data og funn* vil jeg bruke mitt innsamlete datamateriale som er kodet og analysert, som et utgangspunkt til drøftingen og koble dette opp mot teorien som er nevnt i teorikapitlet.

4.6 Metodekritikk

«Ingen metode er feilfri, og det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og egne innsamlingsstrategier (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80).» I dette kapitlet skal jeg belyse min kritikk over den metoden jeg har brukt for å besvare min bacheloroppgave.

En lydopptaker ville redusert risikoen knyttet til om jeg fikk med meg alt fra intervjuet. Siden en lydopptaker registrerer hvordan stemmen til informanten høres ut, er dette å anse som personlig data og et lydopptak vil derfor omfattes av personvernlovgivningen (Norsk senter for forskningsdata, 2021). Jeg måtte da ha søkt Norsk Senter for Forskningsdata og skolen, men søkeprosessen vurderte jeg ville tatt for lang tid. Det å ikke få brukt lydopptaker fikk noen konsekvenser for datainnsamlingen min. Under intervjuene var det utfordrende å fokusere på hva informanten sa, samtidig som jeg skulle notere. Dette kan medfører at jeg kunne gå glipp av verdifull informasjon eller data, samt at det var utfordrende å ha en flytende dialog med informanten om tema. Når jeg noterer så kan også dataene bli mer avhengig av hvordan jeg tolker det informanten sier der og da. Thagaard (2018) skriver at hvis man tar i bruk lydopptaker som støtte og er med på å danne grunnlaget under et intervju, kan informasjonsdataene man får fra et intervju bli mer uavhengig fra forskerens sin egen oppfatning fra hvordan intervjuet gikk (s.188).

Når man skal være kritisk til sin metode kan man dele den inn i to begreper; reliabilitet og validitet. «Pålitelighet eller reliabilitet er et kriterium for kvalitet i forskning og handler om hvorvidt det arbeider du har presentert, er til å stole på (Dalland, 2017, s. 55)». Her kan man eksempelvis se på hvilken relasjon man har med informantene, som er med på å prege hvor komfortabel både forskeren og informanten er under intervjuet. Har man en god relasjon kan det føre til at svar fra informanten blir mer ærlige og at samtalen flyter mer (Thagaard, 2018, s. 188-189). Noen av de informantene og barnehagene jeg valgte å intervju til mitt bachelorprosjekt, har jeg en relasjon til og dette var med på å prege både svarene og flyten i samtalen. I tillegg vil en god relasjon være med på å forhindre misforståelser mellom meg og informantene. Relasjonen var også ikke til hinder for å være profesjonell under intervjuet.

Opgavens reliabilitet blir styrket gjennom all teorien som blir lagt fram, men tolkning og kvaliteten på bruk av svarene fra informantene kan bli svekket siden jeg ikke tok i bruk lydopptaker ved intervjuene. For å sikre best mulig forståelse og tolkning av det informanten kom med så fikk jeg fra tre av informantene svarene deres på e-post etter at intervjuet hadde blitt gjennomført. Den fjerde og femte informanten ville bare se over notatene mine og ga meg tilbakemelding. I tillegg så fulgte jeg opp med spørsmål der hvor jeg var i tvil med tanke på forståelse. På denne måten reduserte jeg risikoen for misoppfattelser og sørget for høy pålitelighet og reliabilitet på analysen.

Begrepet validitet kan knyttes til «de resultatene av forskningen og hvordan vi tolker data. Det handler om gyldighet av de tolkninger forskeren kommer frem til (Mason 2018:239. I. Thagaard, 2018, s. 189)». Skal forskeren få gyldige tolkninger må han eller henne undersøke om mengde data og typen data er tilfredsstillende som materiale for å trekke konklusjoner gjennom tolkning. Hvis forskeren har erfaring og kjennskap til området eller emnet som det skal forskes på, så vil graden av validitet bli styrket (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). På grunn av at jeg benyttet meg av intervju som min innsamlingsmetode, så fikk jeg muligheter til å stille ulike oppfølgingsspørsmål koblet til hva som ble sagt under intervjuet med informanten. Ved å ha denne muligheten fikk jeg hentet mer dybde-informasjon om det temaet jeg ønsket å få informasjon om. I denne oppgaven intervjuet jeg kun to pedagogiske ledere og tre foreldre fra ulike barnehager. Jeg synes dette antallet med informanter er et greit antall. Det er ikke for lite og ikke for mye slik at det får konsekvenser for analysen, bearbeidingen og drøftingen av funn og resultater jeg har kommet frem til under intervjuene. Det er viktig å ta med seg at dette kun er tilbakemelding fra ett gitt utvalg av informanter og

svarene vil ikke gjelde for alle pedagogiske ledere og foreldre. De gir likevel en pekepinn på konsekvenser av koronapandemien på smittevern og foreldresamarbeidet.

4.7 Etske retningslinjer

Dalland (2017) skriver at forskningsetikk handler om å «ivareta personvernet og sikre at de som deltar i forskning ikke blir påført skade eller unødvendige belastninger (s. 236). I dette legger han at når man skal arbeide for å nå et mål, skal ikke dette gå utover den enkelte individets personlighet og «hverdag». Derfor har den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) vedtatt noen forskningsetiske retningslinjer man kan ta i bruk for å beholde anonymiteten og taushetsplikten, når man skal bruke andre mennesker som informanter i det arbeidet man gjennomfører (Johannessen et al., 2016, s. 85). Som forsker bør man være oppmerksom på at det finnes tre typer retningslinjer man må ta hensyn til, og nå skal jeg forklar hvordan jeg har forholdt meg til disse.

Informert samtykke

Det første hensynet handler om at informanten har rett til selvbestemmelse og autonomi, det vil si at informantene har mulighet til å bestemme over sin egen deltakelse (Johannessen et al., 2016, s. 85). Før jeg begynte å intervju informantene, lagde jeg et informasjons- og samtykkeskjema og sendte det ut til de barnehagene og foreldrene jeg hadde lyst til å intervju. Ifølge Bergsland og Jæger (2014) har informantene «krav på å få kjennskap til formålet med undersøkelsen og hovedtrekkene i prosjektet (s. 83)». Dette var noe jeg tok i betraktning og valgte å ta hensyn til i skjemaet jeg sendte ut. Her fikk i tillegg informantene mulighet til å se over og forberede seg på spørsmålene.

Konfidensialitet

Det andre hensynet er knyttet til at forskernes plikt til å respektere informantenes privatliv, og at informantene har rett til å nekte forskere adgang til, og bruk av opplysninger om seg selv (Johannessen et al., 2016, s. 86). Dette omhandler konfidensialitet og handler om at man ikke skal offentliggjøre personlig data som kan avsløre identiteten til informantene som tas i bruk (Bergsland og Jæger, 2014, s. 85). For å beholde anonymiteten, valgte jeg å gi informantene fiktive navn.

Konsekvenser

Det tredje hensynet handler om det ansvar man har som forsker, og hvordan man skal unngå skade under sitt prosjekt. «Det må vurderes om innsamling av data, for eksempel ved intervju, kan berøre sårbare og følsomme områder som det kan være vanskelig å bearbeide og komme seg ut av igjen (Johannessen et al., 2016, 86)». I dette legger man at målet er at informantens deltagelse skal ha minst mulig belastning. Jeg fikk ingen tilbakemeldinger eller signaler på at temavalget mitt traff noen sårbare områder hos informantene

5 Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapitlet skal jeg presentere funn fra datamaterialet jeg har samlet inn fra de fem intervjuene som jeg har gjort i forbindelse med bacheloroppgaven. Jeg har valgt å ikke trekke frem alle funnene, men heller fokusere på de funnene som er relevant for å besvare problemstillingen min. Disse funnene jeg har kommet fram til, vil bli koblet opp mot hva som har blitt sagt og presentert i faktadelen og teoridelen den teorien. For å anonymisere informantene, har jeg valgt å gi dem fiktive navn. Pedagogiske ledere er omtalt som Martin og Marina. De siste tre av informantene er foreldre, og for å skille disse fra hverandre kommer dem til å bli omtalt som Kine, Rozhan og Una.

5.1 Barnehagens arbeid med smittevern

I dette underkapitlet vil jeg oppsummere svarene fra to av informantene mine, de pedagogiske lederne Martin og Marina. På grunn av at spørsmålene rundt dette temaet var rettet mer mot tiltak i selve barnehagen, er det ikke være så mye svar fra foreldreinformantene. Intervjuene gav meg en god innsikt i hvordan barnehagen har måttet endre hverdagen og arbeidsmåten sin forhold til de smittevernreglene som til enhver tid gjelder.

5.1.1 Tiltaksplan og en ny arbeidsmåte

Begge informantene, Martin og Marina, formidler at personalgruppen i barnehagen har måtte utforme en tiltaksplan for hvordan de skulle praktisk skulle arbeide under pandemien i hele barnehagen. Denne tiltaksplanen tar utgangspunkt i hva Utdanningsdirektoratet (2021) mener i sitt skriv «Veileder om smittevern for barnehagen», samt hvordan barnehagen kan arbeide utifra trafikklysmodellen (nivå grønn, gul eller rød). Marina formidler at ledelsen i barnehagen valgte som ett av flere tiltak å endre på åpningstidene. Dette fikk noen

konsekvenser for bringe- og hente-situasjonen. Jeg har valgt å trekke frem hva hun formidler under intervjuet:

Vi har jo nå fra 1.mars 2021 hatt normal åpningstid etter flere måneder med redusert åpningstid og noen måneder med en time kortere. I denne perioden fikk ikke foreldrene lov til å komme inn i barnehagen, og all levering og henting skjedde ute.

Barnehagen prøver gjennom tiltaket å redusere risiko for smitte, men dette har også en konsekvens for samhandling mellom barnehagen og foreldre ved henting og bringing. Ved at levering og henting skjer ute så reduserer man den nære sosiale kontakten mellom personalet og foreldrene. Vi ser at et tiltak for smittevern samtidig får en negativ konsekvens på en viktig del av det pedagogiske arbeidet. Jeg kan se dette i sammenheng med hva Tjernshaugen et al. (2020) har skrevet om smittemåten til koronaviruset. På tross av å være ute, gir dette barnehagepersonalet fortsatt muligheten til å gjennomføre dialog med foreldrene. Selv om den blir noe begrenset, så ser vi at begge parter er oppmerksomme på hverandre og at de forsøker å gjøre det beste ut av den uformelle kommunikasjonen under henting og bringing. Dette er i tråd med hva Glaser (2018) skriver om det uformelle samarbeidet (s. 78), og den positive effekten av en gjensidig og varm kommunikasjon mellom barnehagepersonalet og foreldrene (s. 70).

Videre formidler Marina at under den reduserte åpningstiden som barnehagen har hatt, har det vært en tettere bemanning av personalet enn det var før. Jeg tolker dette som noe positivt for alle sammen, spesielt barna. For jo flere ansatte som er på jobb, jo flere arbeidsoppgaver får man gjort og dess mer får man anledningen til å følge opp hvert enkelt barn. Ifølge Marina ga dette «muligheten til å ta med noen barn ut på en mindre gruppe». Dette reduserer risikoen for at noen barn faller utenom. Hun avslutter med å si at barnehagen har mottatt tilbakemeldinger fra foreldrene om at de liker alternativet om en kortere åpningstid med tettere bemanning enn før. Med andre ord så kan man si at foreldre er tilpasningsdyktig til åpningstider så lenge det har en positiv påvirkning på barnet. Som en oppsummering av tiltaket knyttet til åpningstid så har den en negativ effekt på den uformelle kommunikasjonen og samhandlingen ved henting og bringing, men barnehagen erfarer positive effekter på områder som går direkte på oppfølging av hvert barn.

5.1.2 Barnehagens fokus på renhold og smitteforhindring

Videre i intervjuene med Marina og Martin, får jeg høre om barnehagens arbeid med å forhindre smitte gjennom at det har blitt et større fokus på renhold og spriting av alle kontaktpunkter, leker og utstyr i barnehagen. Sett i lys av hva Tjernshaugen et al. (2020) skriver om viruset sin smitemåte og smittekilder, så vil disse tiltakene virke positive i forhold til å redusere smitte. Tiltakene er også i tråd med «veilederen om smittevern for barnehagen» fra Utdanningsdirektoratet (2021). Det å ha et større fokus på renhold og smitteforhindring i barnehagen, har gitt både positive og negative følger for barnehagens arbeid.

Foreldreinformanten Una formidler at hun ser på dette fokuset som en positiv konsekvens, siden «det ikke har vært noe sykdom i hennes barnehage, og det har vært helt fantastisk! Dette kan ses på som et resultat av de tiltakene som barnehagen har satt i verk, samt også deres fokus på renhold og smitteforhindring». Likevel formidler de pedagogiske lederne Martin og Marina at dette har bydd på noen utfordringer for personalet i barnehagen. Den største utfordringen de trekker frem, er tid og hvordan den skal disponeres, smittevern på den ene siden og barnehagens mandat og operasjon på den andre siden. For å sikre begge deler, har begge barnehagene sett seg nødt til å ofre litt av det pedagogiske arbeidet. Jeg har valgt å trekke frem hva Martin formidler, og hva det har medført:

Det er ikke alltid tid til å gjennomføre nødvendig desinfisering og samtidig gi barna et godt pedagogisk opplegg hele tiden. På grunn av mye tid som går med til koronatiltak og rutiner, kan noen barn «bli mindre synlige».

Utifra sitatet kan jeg tolke det som at det har vanskeligere å se alle barna og gi dem den samme oppfølgingen som de fikk før, på grunn av at personalet må vie tiden sin til de ulike smittevernstiltakene. Dette har, ifølge hva informanten formidler, gått utover barna og da spesielt de av barna som trenger mer oppfølging. For å forhindre dette har denne barnehagen utformet et «relasjonsskjema», som skal være et hjelpemiddel for personalet slik at «ingen barn skal ha en dag i barnehagen uten å bli sett av oss». Dette legger tilrette for å «tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 26)». I tillegg kan jeg se dette i sammenheng med hva Glaser (2018) trekker fram om hvordan barnehagepersonalet kan arbeide for å «styrke barnets trivsel, utvikling og læring» i barnehagen (s. 11). Gjennom bruk av relasjonsskjema kan barnehagepersonalet formidle til

barnas foreldre, slik at de kan samarbeide om hvordan man kan følge opp og hjelpe barnet under sin utvikling under pandemien.

5.1.3 Kommunikasjonsendring mellom avdelingene

En annen utfordring som kommer frem under intervjuene med informantene, er at smittevernreglene har ført til at et skille har oppstått mellom små- og storbarn etter kohortinndelinger. Her vil jeg igjen trekke inn «Veilederen om smittevern i barnehagen» fra Utdanningsdirektoratet (2021). Et skille kan ses på som både en fordel og en ulempe, og kan være med på å skape endringer i den dynamikken som finnes i personalgruppen. Selv om begge barnehagene har stått ovenfor den samme utfordringen, har de løst den på forskjellige måter og fått ulike konsekvenser av det.

Under gjennomføring av intervjuet med Marina kommer det frem at personalet i barnehagen har måttet ta i bruk sine kreative evner for å løse problemer som har oppstått, samtidig som de kan forholde seg til de smittevernreglene som gjelder og de tiltakene som barnehagen har satt i verk. To eksempler på dette er romløsninger og utforme en pauseplan som er tilpasset til den situasjonen barnehagen står ovenfor. I motsetning til hva Marina formidler, har personalet i barnehagen til Martin hatt en negativ opplevelse med dette skillet og det har gått utover kommunikasjonen mellom avdelingene. Han trekker frem at «kommunikasjonen på storbarn har blitt bedre, men mellom storbarn og småbarn har blitt svekket. Dette er på grunn av de inndelte kohortene og skillet som er satt mellom de ulike avdelingene i barnehagen». Jeg kan se dette i tråd med hva Eide og Eide (2017, s. 16-17) legger i begrepet kommunikasjon. For å forstå viktigheten i dette begrepet, vil jeg støtte meg på hva Bø (2011, s. 107) skriver om hvordan partene kan dele sine synspunkter og meninger gjennom å bli sett, hørt, respektert og forstått. Martin formidler at for å forbedre kommunikasjonen mellom små- og storbarnsavdelingen, har «barnehagen begynt med morgenmøter for å bedre kommunikasjonen mellom avdelingene». Som en oppsummering så er det helt klart at kommunikasjon og derigjennom løsning av utfordringer og mål i barnehagen har blitt skadelidende ved smittevern tiltaket, men at barnehagen er oppmerksom på konsekvensene og prøver å imøtegå disse.

5.2 Samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene

I denne delen vil jeg oppsummere svarene fra informantene rundt barnehagens foreldresamarbeid. Gjennom intervjuene fikk jeg en god innsikt i hvordan barnehagen og foreldrene har opplevd foreldresamarbeidet, samt hvordan barnehagen har arbeidet for å opprettholde det gode samarbeidet under koronaperioden.

5.2.1 Opprettholde et godt foreldresamarbeid under koronapandemien

Det er også variasjon i hvordan barnehagene har arbeidet for å sikre et godt foreldresamarbeid gjennom en krevende pandemiperiode. Alle foreldreinformantene forklarer begrepet foreldresamarbeid som et samarbeid mellom foreldrene og barnehagen, og hvordan de kan arbeide sammen til det beste for barnet som er et felles mål. Det informantene formidler kan jeg se i samsvar med hva rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22) vektlegger. Selv om essensen er lik, er det variasjon på hva informantene synes er det viktigste i dette samarbeid.

De fellestrekkene i funnene mine, er kommunikasjon og hvordan samarbeidspartene (barnehagen og foreldrene) kan arbeide mot et felles mål; kunne bedre læringsprosessen til barnets utvikling, både i barnehagen og i hjemmet. Dette kan gjenspeiles i hva barnehageloven (2021, §1) fastslår, men også hva som blir vektlagt i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22-23). To av informantene formidler gjennom intervjuene ulike begreper som de synes er veldig viktig for dem. Kine formidler at hun synes det er viktig at foreldrene får medvirke i viktige beslutninger, mens Rozhan formidler at «som forelder er det viktig for meg å føle at jeg blir hørt, og jeg må kunne stole på at de vil det beste for mitt barn, og omvendt». Gjennom dette sitatet kan vi se at Rozhan legger vekt på viktigheten av respekt, anerkjennelse og tillit mellom barnehagepersonalet og barnas foreldre, mens Kine er mer opptatt av medvirkning på viktige beslutninger. Begge informantenes vektlegging kan jeg se i tråd med hva Glaser (2013, s. 13) skriver om foreldresamarbeid og hvorfor foreldrene er den viktigste ressursen for barnehagen forhold til informasjon om barnet.

Koronapandemien har helt klart utfordret foreldresamarbeidet. Et tiltak rettet mot smittevern som ble satt i verk av barnehagen, var ringeklokke på utsiden av alle avdelingens innganger i barnehagen. Denne kunne foreldrene bruke for å tilkalle personalet i bringe- og hentesituasjonen. Utifra hva informantene formidler tolker jeg dette som at foreldrene ikke

fikk lov til å komme helt inn på avdelingene der personalet holder til, for å begrense den nære sosiale og fysiske kontakt mellom mennesker mest mulig. Dette kan jeg se i sammenheng med hva Tjernshaugen et al. (2020) trekker frem i sin teori. Jeg har valgt å trekke fram hva Martin formidler:

Vi ser en betydelig endring ved levering hos barna. De er tryggere når de får ta avskjed ved trappen og foreldrene ikke blir med opp til avdelingen. Barna får en kortere avskjed med sine foreldre, men min opplevelse er at dette har vært bedre for barna på flere måter. De blir ikke lei seg når foreldrene drar og har mulighet til å vinke til foreldrene i vinduet opp på avdelingen.

Utifra sitatet ovenfor kan jeg tolke at tiltaket «ringeklokke» har gitt positive og negative konsekvenser for barnehagens arbeid. Den positive konsekvensen er at barna har fått en ekstra mulighet for å utvikle sin mestringsevne, gjennom den korte avskjeden hvor de må si hode og gå opp trappen alene. Dette gjenspeiles i hva rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) vektlegger at barnehagen skal være en plass der «barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andre følelser (s. 13). For at barnet skal mestre en situasjon, eksempel avskjed, trekker Østrem (2018) frem at «det er viktig å ha et godt team i barnehagepersonalet som kan følge, utvikle og utfordre barna gjennom sin tid i barnehagen. Dette medfører at barna utvikler seg til å bli kompetente og selvstendige individer (omslagstekst)». Gjennom hva rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) og Østrem (2018, omslagstekst) trekker frem, blir barnehagen sett på som en lærende organisasjon hvor man kan delta og vise sitt engasjement gjennom kollektive læringsprosesser hvor man får lære og utvikle seg i samspill med andre mennesker (Gotvassli, 2013a, I. Gotvassli, 2019, s. 94). Denne konsekvensen kan ses på som et positivt og overaskende resultat av tiltaket i denne barnehagen.

Den negative konsekvensen er at tiltaket har gitt en endring i personalets daglige kontakt med foreldrene ved at de mister en kanal for uformell kommunikasjon, som er viktig forhold til relasjonen mellom partene. Jeg knytter jeg opp mot hva Utdanningsdirektoratet (2018) og Bø (2011, s. 107) legger i hvorfor den daglige kontakten er en viktig del, og blir kalt for den uformelle delen av samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene, som Glaser trekker frem i sin bok (2018, s. 78). Marina formidler at

Jeg føler at selve foreldresamarbeidet har forsvunnet litt med tanke på ulike restriksjonene som barnehagen har satt, og dette har ført til en mer stressende hverdag. I tillegg har hverdagspraten forsvunnet, noe som har blitt et savn hos oss i personalet. Etter det jeg har sett, er at foreldrene står jo i kø for å komme inn i garderoben og man kan jo se at foreldrene skynder seg med å kle på ungen sin pga. at det enten kan komme noen andre i gangen eller at det er flere bak som står bak i kø.

Utifra hva Marina formidler, kan man skjønne hvorfor praten med foreldrene har forsvunnet. Det blir ikke lagt til rette eller satt av tid på grunn av tiltakene rundt smittevern. Ved at praten forsvinner, forsvinner også en mulighet til å ha en dialog med foreldre om for eksempel hva som har skjedd i barnehagen eller om det er noe som man kan arbeide med hjemme. Dette medfører at relasjonen mellom barnehagepersonalet og barnas foreldre, svekkes vesentlig. Glaser (2018) skriver i sin bok om hvorfor det uformelle samarbeidet med foreldrene er en viktig del av foreldresamarbeidet, og er med på å sikre at foreldrene blir sett (s. 78). Dette går igjen på hva som vektlegges i Barnehageloven (2021, §1). Denne praten har ikke bare forsvunnet for gruppen personalet-foreldre, men den har også forsvunnet for foreldregruppen. De får hverken tid eller mulighet til å kommunisere med hverandre på grunn av de smitterestriksjonene som er satt i verk. Gjennom hva som har blitt fortalt, får jeg bekreftet at barnehagen normalt er en møteplass for flere mennesker, hvor man kan danne en relasjon til hverandre. Dette relaterer jeg til hva som blir skrevet i Østrem (2018, s. 25-26). For å ikke miste den gode kommunikasjonen og samarbeidet med foreldrene, har Marina sin barnehage tatt i bruk en kreativ løsning for å gjennomføre praten og opprettholde relasjonen med foreldrene, nemlig å ringe hverandre. Og etter hva jeg hørte, er dette noe som har blitt oppfattet som svært positivt både hos personalet og foreldrene.

Martin har hatt en annen opplevelse med hvordan foreldresamarbeidet har vært i den barnehagen han arbeider i. Han formidler at selv under koronaperioden har deres samarbeid med barnas foreldre vært veldig bra, og at de har hatt en åpen og god dialog. Dette kan gjenspeile seg i hvor viktig det er å inkludere hverandre i det arbeidet som skjer både i og utenfor barnehagen, noe Glaser (2018) trekker frem om barnehagepersonalets holdninger (s. 17). Likevel formidler begge informantene at de sitter med en følelse av at barnas foreldre har vært veldig tålmodige i arbeidet til barnehagen og medgjørlig med de tiltakene som har blitt satt i verk.

På slutten av foreldreinformantenes intervju trekker de fram hvilke fordeler og utfordringer koronapandemien har gitt. Informantene har opplevd ulike ting, og jeg valgt å trekke frem hva Una formidler under sitt intervju:

Jeg føler at vi som foreldre har blitt «tvunget» til å være hjemme med ungen vår. Dette har medført at både jeg, mannen min og barnet vårt har fått en bedre kontakt mellom oss og mer kvalitetstid sammen. Jeg føler vi fikk en realitetsjekk om hva som egentlig var viktig for oss som familie – de nærmeste rundt oss og familien. En utfordring var at barnet har måttet gått gjennom en ny tilvenningsperiode. Dette har bydd på noen problemer, men vi føler at vi sammen med barnehagen har kommet fram til en god løsning og en avtale. Bakgrunnen for dette var at barnet heller ville være hjemme med begge foreldrene sine.

Utifra hva Una formidler, tolker jeg det slik at foreldrene har fått ett lite «pusterom» fra en travel hverdag under denne koronapandemien. Pandemien har kanskje vært positiv for mange barn og barna opplever et sterkere familieband enn før, men det har også blitt en utfordring for enkelt barn når de skal tilbake i barnehagen. Her har barnehagen til Una og foreldrene kommet frem til en god løsning, ved at en av personalet kommer ut og møter barnet under bringe-situasjonen. Å komme frem til en løsning sammen, kan jeg se i samsvar med hva Glaser (2018) trekker frem om hvilken effekt en varm og gjensidig kommunikasjon har på barnets trivsel og fungering i barnehagen (s. 70). Samtidig som Bø (2011) trekker frem at denne informasjonen kan bidra til en større trygghet for både personalet, foreldrene og barna når det oppstår et problem.

5.2.2 Foreldrenes følelse av å bli møtt under denne perioden

En del av foreldresamarbeidet handler om hvordan personalet møter og samarbeider med foreldrene, dette kan gjenspeiles i hva Utdanningsdirektoratet (2018) trekker frem om den uformelle småpraten mellom partene. Informantene Kine og Una, formidler at de har en god opplevelse av hvordan personalet, i deres barnehage, har arbeidet jevnlig for å opprettholde den gode kontakten med både barna og foreldrene. I dette nevnes det hvordan personalet har forstått og arbeidet med foreldrenes utfordringer, usikkerhet og frustrasjon. Her kan man trekke frem viktigheten av åpenheten i et godt og tillitsfullt samarbeid, og dette gjenspeiler seg i det som Glaser (2018, s. 129) trekker frem. Rozhan formidler at hun har hatt en dårlig opplevelse med å levere og hente i barnehagen:

I starten måtte vi levere barnet utenfor inngangen. Avdelingen hadde blitt delt inn i mindre kohorter etter tidspunktet barna hadde behov for å være i barnehagen. Barna kunne ikke være lenger enn seks timer hver dag. Leveringen på den tiden var ikke god. Barna var utrygge, og jeg kunne ikke bli med de inn for å trøste eller hjelpe de «i gang». Jeg fikk også en følelse av at de ansatte ikke var fornøyd med at barnehagen hadde åpnet med alle tiltakene som måtte inn, de virket irritable da vi kom. Noe jeg tror ikke hjalp på en allerede krevende leveringssituasjon.

Utifra hva informantene formidler, ser jeg at svarene er forskjellige på grunn av at det er bygd på individuelle opplevelser. Jeg kan tolke sitatet som at det var mer krevende for de minste barna å bli levert utenfor inngangen til barnehagen og ta en kortere avskjed med foreldene der, kontra når foreldrene kunne være med inn i gangen. Da er det viktig at foreldrene opplever tillit til barnehagepersonalet og ser at barnet blir tatt godt imot og ikke av «irritable» ansatte. Dette er noe også Glaser (2018) trekker frem i sin bok (s. 129).

For å se hvordan inndelingen i mindre kohorter har vært for personalet i barnehagen, kan jeg trekke inn den positive følelsen Marina sitter igjen med gjennom hva hun formidler «... barna var delt inn i mindre grupper, også kjent som kohorter. Og det merket jeg var veldig deilig for man fikk en bedre kontakt med den (kohorten) man var med i». Viser til definisjon på og betydningen av en kohort i Utdanningsdirektoratet (2021). Utifra hva informanten formidler kan jeg tolke det som at barna ble lettere sett og følte seg mer trygge i mindre grupper. Dette medfører at barnehagepersonalet får det lettere med å veilede, utfordre, motivere og se alle barna i en mindre gruppe i situasjoner i barnehagen. Jeg kan se dette i tråd med hva som blir vektlagt i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 13). I tillegg var det mindre voksne å forholde seg til, noe som igjen førte til en bedre kontakt mellom personalet og barna.

5.2.3 Kommunikasjonsverktøyet mellom barnehagene og foreldrene

Informantene Martin og Marina formidler at barnehagen har et foreldreverktøy, som går ut på å sjekke inn og ut barn og samtidig formidle beskjeder eller informasjon til foreldrene. I tillegg skal det gjennomføres mer formelle foreldresamtaler. Jeg kan se dette i tråd med hva Glaser (2018) trekker frem om at samarbeidet handler om å utveksle informasjon mellom samarbeidspartene (s. 67) og at dette er en avgjørende nøkkel i et samarbeid (s. 71). I tillegg er det noe som blir vektlagt i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Begge formidler at barnehagens gjennomføring av foreldresamtaler har vært påvirket av

smittevernreglene som gjelder. Noen foreldresamtaler ble elektroniske, mens andre ble gjennomført i barnehagen hvor kun en forelder fikk delta. Marina formidler at barnehagen har kommet med et tilbud for de foreldrene som er skilt eller gått fra hverandre, om at begge to får delta i samtalen. Med bakgrunn i teorikapitlet vedrørende kommunikasjon så er det klart at dette ikke er optimalt. Ved at man ikke sitter fysisk sammen, mister man den del av kommunikasjon som går på å «se hverandre i øynene», se kroppsspråk, samhandling under møtet og rett og slett hilse på hverandre for å bygge relasjonen og tillitt.

6 Avslutning

Problemstillingen min for denne oppgaven var «Hvordan har barnehagens smittevernsarbeid og foreldresamarbeid vært under koronapandemien?». Jeg vil i denne delen oppsummere oppgaven kort.

Under hele arbeidet har jeg måttet ha i bakhodet at det ikke finnes noen konkret teori som behandler problemstillingen eller et fasitsvar på hvordan problemstillingen skal løses. Dette vises også i svarene fra informantene som er preget av variasjon. Variasjonen kommer av at informantbarnehagene er forskjellige med tanke på størrelse, eiere og arbeidstakere, og forskjellig av sammensetning av små- og store barn, men hvor alle må følge de samme retningslinjene og smittevernstiltakene. I tillegg er det variasjon i hvordan hver foreldreinformant har opplevd barnehagens foreldresamarbeid under denne perioden. Dette kan knyttes til foreldrenes bakgrunn og hva de definerer som viktig. Et annet element i hvordan foreldrene har opplevd barnehagen er relatert til hvor engasjert barnehagene har vært med tanke på å iverksette tiltak for å dempe de negative konsekvensene av smittevernet. Informantene i denne besvarelsen er to pedagogiske ledere og tre foreldre fra ulike barnehager, og besvarelsen er bygd sammen som en oppsummering av de funnene jeg har fått fra hva informantene har formidler om temaet under sitt intervju.

I denne oppgaven har jeg fått en innsikt i hvordan barnehagene har arbeidet med å sikre et godt smittevernsarbeid i en travel hverdag hvor barnet har vært i fokus, samtidig som de har prøvd å opprettholde det gode foreldresamarbeidet som var før koronapandemien brøt ut. Pandemien har vært utfordrende også for selve driften av barnehagen. Personalet har måttet utarbeide tiltaksplaner for å forhindre smitte av koronaviruset. Det er forskjell fra barnehage til barnehage hvordan de har løst konsekvensene av smittevernstiltakene. Planen og tiltakene

har gitt noen fordeler og utfordringer. Personalet har måttet tilpasse seg til en ny arbeidsmåte som har gitt dem mindre kontakt dem imellom. Inndeling i kohortgrupper har derimot gitt dem god kontakt med hvert enkelt barn. Men personalet har fått mindre mulighet til å ha kontakt med hverandre på tvers av kohortene og på tvers av avdelingene. Dette har gitt utfordringer i refleksjonsarbeidet og det pedagogiske arbeidet på tvers av gruppene og avdelingene. Foreldrene har fått mindre mulighet til å bli kjent med hverandre da sosiale aktiviteter er blitt satt på vent, samt at avstand ved bringe- og hentesituasjon har måttet opprettholdes. Begge de pedagogiske lederne trekker frem at selv om de har satt i verk tiltak for å redusere den negative konsekvensen av smittevernet, så har kommunikasjonen og samarbeidet mellom avdelingene, og samarbeidet med foreldrene, blitt skadelidende. Tilbakemeldingene sier at veileder som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet (2021) har vært til svært god hjelp for barnehagene i deres smittevernsarbeid under denne koronapandemien.

Ut ifra hva alle informantene har formidlet så har foreldresamarbeidet blitt utfordret under koronaepidemien på grunn av smittevernstiltak. Likevel finnes det løsninger, og her er det nødvendig med kreativitet, tett samarbeid, god kommunikasjon, tillit og tålmodighet. På grunn av restriksjonene blir foreldremøter nå holdt via Teams, eller ved fysisk møte der den pedagogiske lederen i barnehagen har mulighet for å snakke med kun en av foreldre. På grunn av smittevern så kunne også bare en av foreldrene komme inn i barnehagen. Dette medførte at barna ble levert og hentet kjapt siden det er flere foreldre som står i «kø» for å hente barna sine. En konsekvens av dette tiltaket er at personalet mister muligheten til å danne og utvikle gode relasjoner til foreldre under «hverdagspraten» (del av det uformelle samarbeidet), samtidig som at foreldrene ikke får muligheten til å danne relasjoner seg imellom slik de gjorde før koronapandemien.

Etter datainnsamling fra informantene sitter jeg igjen med varierte funn, og et inntrykk av at barnehagene håndterer koronapandemien på forskjellige måter. Samtidig prøver de å opprettholde et godt foreldresamarbeid under en krevende og utfordrende periode. Hvis tidsrammen på oppgaven hadde vært større, hadde det vært interessant å sett nærmere på hvordan barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeid hadde vært over en lengre periode. Da kunne jeg eksempelvis sammenligne hvordan dette samarbeidet var i mars i fjor, høsten som var, hvordan det er nå og hvordan det ble kommende sommer. Samtidig ville det vært utrolig interessant å følge opp om erfaringene fra endringer i barnehagen som følge av

pandemien medførte en varig endring i driften, det pedagogiske arbeidet og eventuell effekt på målene med barns utvikling.

Med måten jeg angrep oppgaven min på, valg av metode og analysen av de funnene så mener jeg at jeg har belyst og besvart problemstillingen min.

7 Referanseliste

Barne- og familiedepartementet. (2019, 16.12). *Foreldreansvar*. Lastet ned fra:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/foreldreskap/foreldreansvar/id749199/>, Når: 01.04 2021, kl. 15:43:57

Barnehageloven. (2021, 01.01). *Lov om barnehager av 17. juni 2005 nr. 1*. Lastet ned fra

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>, Når: 01.04 2021, kl. 14:31:59

Bergsland, M. D. (2020, 13.08). *Informasjon og samtykkeskjema*. (Utdelt materiale via Itslearning i klasse: Bachelor felles 20H)

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I. Bergsland, M. D (red.). & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm AS

Bø, I. (2011). *Foreldre og fagfolk*. (3. utg.). Oslo: Universitetsforlag AS

Dalen, M. (2011). *Intervju om forskningsmetode – en kvalitativ tilnærming*. (2 .utg.). Oslo: Universitetsforlag AS

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Eide, H. & Eide, T. (2017). *Kommunikasjon i relasjoner - personorientering, samhandling, etikk*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal Forlag AS

Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget AS

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget AS

Gotvassli, K. A. (2019). *Boka om ledelse i barnehagen*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget AS

Gotvassli, K. A. (2017, 01.02). *Ledelse av en lærende barnehage*. Lastet ned fra: <https://utdanningsforskning.no/artikler/ledelse-av-en-larende-barnehage/>, Når: 09.12.20, kl. 10:24:17

Johannessen, A., Tufte., P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex

Larsen, A. K. & Slåtten, M. V. (2019). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere*. (5.utg.). Bergen: Fagbokforlaget AS

Lundheim, R. (2020). *Helse - forebyggende helsearbeid i barnehagen*. (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm AS

NSD – Norsk senter for forskningsdata. (2021, 08.03). Personverntjenester – Få hjelp til å melde prosjekt – Vanlige spørsmål. Lastet ned fra: <https://nsd.no/personvernombud/hjelp/>, Når: 15.03 2021, kl. 16:00:40

Roald, B. (2019, 14.08). *Sykdom*. Lastet ned fra: <https://sml.snl.no/sykdom>, Når: 26.04 2021, kl. 16:47:55

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse – en innføring i kvalitative metoder*. (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget AS

Tjernshaugen, A., Hiis, H., Bernt, J. F & Braut, G. S. (2020, 29.12). *Koronavirus – pandemien 2020 – 2021*. Lastet ned fra: https://sml.snl.no/koronavirus-pandmien_2020-2021, Når: 09.03 2021, kl. 17:50:40

Utdanningsdirektoratet. (2018, 08.03). *Barns trivsel – voksnes ansvar*. Lastet ned fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/>, Når: 12.12 2020, kl. 20:02:31

Utdanningsdirektoratet. (2021, 25.03). *Veileder om smittevern for barnehager*. Lastet ned fra: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/smittevernveileder/veileder-om-smittevern-for-barnehager/>, Når: 21.04 2021, kl. 13:16:16

Østrem, S. (2018). *Barnehagen som samfunnsinstitusjon*. Oslo: Cappelen Damm AS

8 Vedlegg

8.1 Informasjons- og samtykkeskjema

Hei, vil du delta i mitt bachelorprosjekt om «Foreldresamarbeid og smittevern»?

Kort informasjon om meg

Mitt navn er Kaja Suniva Kirkefjord. Jeg studerer for å bli barnehagelærer ved Dronning Mauds Minne Høgskole, og har valgt fordypning med fokus på barndom, helse og livsmestring. Nå til våren skal jeg skrive bacheloroppgave, og derfor kommer jeg med forespørsel til deg om du kan hjelpe meg med grunnlagsdata. Gjennom dette skrivet vil du få informasjon om målene for bacheloroppgaven og hva deltagelsen vil innebære for deg.

Formål

I bacheloroppgaven vil jeg skrive om hvordan barnehagens foreldresamarbeid og arbeid med smittevern har vært under koronapandemien. Jeg lurer på hvilke utfordringer og fordeler barnehagen har møtt på, men også hvilke endringer den har gjort. Bakgrunn for valg av tema er at foreldresamarbeidet er et viktig verktøy for barnets utvikling og trygghet i barnehagen. Koronapandemien har preget hverdagen til alle i samfunnet, også barnehagen, og dette er et samfunnsaktuelt tema. Som et verktøy for å hente inn data og dokumentasjon vil jeg bruke intervju med foreldre og den respektive barnehagen.

Om deltagelse og metodeform

Det er naturlig nok helt frivillig å delta i dette prosjektet. Velger du å delta, vil dette innebære et intervju på ca. 45 minutter. Intervjuet ville vanligvis skjedd i barnehagen, men slik som koronasituasjonen er i dag er det kanskje best om intervjuet skjer over nettet (skype, times, zoom etc.). Jeg er fleksibel på sted, kanal og tid så hvordan vi gjør intervjuet får vi avtale når den tid kommer. Intervjuet vil fokusere på temaet som er opplyst. Om du velger å delta har du mulighet til å trekke ditt samtykke og deltagelse når som helst, ugrunnet. Dette vil ikke få noen negative konsekvenser for deg. Jeg ville blitt veldig glad om du ved å stille til intervju kunne hjulpet meg med oppgaven.

Ditt personvern – hvordan jeg oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene fra deg inn i oppgaven. Jeg vil behandle opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Alle personopplysninger vil anonymiseres i bacheloroppgaven. For at jeg skal få mest mulig ut av intervjuet og kvalitetssikre innholdet vil jeg be om at jeg får benytte lydopptak under intervjuet. Hvis dette ikke er ønskelig så finner vi ut av det. Prosjektet skal etter planen avsluttes 30.04 2021, og da vil alt av personopplysninger og lydopptak bli slettet.

Hvem kan du kontakte om spørsmål?

De som er ansvarlig for min bacheloroppgave er Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanningen så ved spørsmål kan dere ta kontakt med meg eller mine veiledere ved skolen:

navn: Laila Skjei Flormælen

epostadresse: lsf@dmmh.no

navn: Elsa Fjeldavli

epostadresse: efj@dmmh.no

Med vennlig hilsen

Student Kaja Suniva Kirkefjord

epostadresse: kaja.kirkefjord@outlook.com

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Hvordan har barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeid vært under koronapandemien?». Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.

Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

8.2 Intervjuguide

Intervjuguide

Problemstilling: Hvordan har barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeid vært under koronapandemien?

Informanter: En pedagogisk leder og foreldre til barnet i forskjellige barnehager. Dette fører til at jeg skal lage to spørsmålsark – slik at det blir en til hver, for å få to ulike syn på samme sak og fordi jeg ikke kan stille dem samme spørsmålene til pedagogisk leder og til foreldre. Jeg har satt av ca. 45 minutt til hvert enkelt intervju, men det kan hende det blir litt lengre, men dette er avhengig av hvor mye hver informant har å si om hvert spørsmål. Informantene vil få dette dokumentet (intervjuguiden, samtykkeskjema og intervju spørsmålene) på forhånd, slik at de kan forberede seg. Intervjuene vil bli notert ned skriftlig av intervjuer og senere brukt i delen om «presentasjonen av funn og drøfting» i bacheloroppgaven.

Mine intervju spørsmål

Før intervjuet vil jeg presentere meg selv for informantene og sørge for at informantene føler seg komfortable i intervjusituasjonen. Og på slutten av hvert intervju vil jeg spørre informantene om det er noe de ønsker å tilføye?

For pedagogiske ledere:

Bakgrunnsinformasjon

- Hvilken stilling har du i barnehagen?
- Hvilken utdanning har du?
- Hvor lenge har du arbeidet i barnehage?

Barnehagens arbeid med smittevern

- Hvordan har dere i barnehagen arbeidet med smittevern?
 - Er det noen møteplasser som har blitt endret?
 - Har dere på en måte evaluert de tiltakene som er satt i verk, om de fungerer eller ikke?
- Hvordan kombineres et godt smittevern og et godt pedagogisk arbeid gjennom barnehagehverdagen?

Foreldresamarbeid

- Kan du fortelle om rutinene for foreldresamarbeid i barnehagen?
 - Hvordan var det før og hvordan er det nå?
 - Hvordan opplever du foreldresamarbeidet i barnehagen?
- På hvilken måte, tenker du personlig, at samarbeidet mellom foreldrene og barnehagen kan bli bedre under denne koronapandemi-perioden?
 - Har dere lyst til å ta med noe fra det gamle samarbeidet inn i det nye samarbeidet?
 - Er det noe du føler kunne ha blitt bedre enn det det var før?
 - Da tenker jeg på hva som har fungert godt og ikke.

Kommunikasjon mellom barnehagen og foreldrene

- Hvordan har dette påvirket kommunikasjonsmetoden mellom barnehagen og foreldrene?
 - Har det påvirket foreldremøtene? Da tenker jeg på om de har blitt gjennomført på en annen måte eller i en annen form.
- Hvordan fungerer kommunikasjonen med personalet i hverdagen forholdt til den situasjon barnehagen har blitt utsatt for i dag
 - Er avdelingene adskilt
 - Har disse avdelingene forskjellige innganger, og er foreldrene informert om disse?

Utfordringer og fordeler ved koronapandemien

- Hvilke utfordringer eller fordeler under denne pandemien gitt barnehagen?

For foreldrene*Bakgrunnsinformasjon*

- Hvor lenge har du vært forelder i barnehagen?

Barnehagens arbeid med smittevern og foreldresamarbeid

- Hva legger du i begrepet foreldresamarbeidet?
- Hvordan opplever du foreldresamarbeidet har vært i dagens situasjon kontra før korona?

- Hva ser du, som foreldre, på som det viktigste i et godt foreldresamarbeid?
- Er det noe du kunne ha tenkt deg og endret med dagens foreldresamarbeid? Hvis ja – hva da?

Kommunikasjon mellom barnehagen og foreldrene

- Hvordan har kommunikasjonen mellom dere og barnehagen vært?
- I tillegg i hvilken form har du/dere som foreldre mottatt informasjon fra barnehagen om de tiltakene eller endringene som barnehagen har satt i verk for å forhindre smitte?
- Synes du det har vært mye å forholde seg til med tanke på retningslinjer og hvordan disse har endret seg gjennom denne perioden?
- Hvordan har denne perioden påvirket kontakten mellom barnehagen og foreldrene i f.eks. bringe- og hente-situasjonen?
 - Er det noe som ikke har fungert? Hva?

Annet

- Hvordan opplever du å ha blitt møtt under koronaperioden – forhold til starten og nå?
 - Har du møtt på noen utfordringer eller fordeler under denne pandemi-perioden?